

■ ■ ■ *Világról* ■



*A húr immár nem arra szolgál,  
hogy dallamot szólaltasson meg.  
Azért van, hogy kipróbáljuk,  
meddig feszíthető.*





Az élet medve(szar)cukor: édes, keserű, fekete.

Az élet nem harmónián alapszik.

Az életből építkezünk, ám az élet darabokra szaggatott. Egyensúly helyett diszharmóniát áraszt ránk.

Miért a szélsőségek határozzák meg korunkat?

Legyen az élet fogalmi úgy, hogy a valóság láthatatlan részét hozzáképzeljük!

A világ sehova sem fut.

**1986. augusztus 19.**

A világ egy olyan süllyedő hajó, amely belülről kapott léket. Ennélfogva megmenthető.

**1989. szeptember 5., 04.00**

Ha szembehelyezkedsz a világgal, robogó vonat elé állsz.

Nagy rezervátum a világ. Egy lócitrom tiszavirágai vagyunk. A világ-mindenség egy szép pillanatában születünk, de nyiffanunk is ki elerőtlenedve. Szopogatjuk a hónapoknak vélt perceket.

A világ körbe-körbe fut a saját farka után, pedig a kutya példájából tudjuk, hogy csakis akkor érheti utol és haraphat bele, amikor megszédülve elesik, illetve megáll.

Minek hát ez a fársztó, energiapazarló, szellembénítő, személyiségromboló, új értékeket létre nem hozó üresjárat?

Szétzilált önmagunkkal állunk szemben. Ám ha elmarad a boldogulás és a várva várt sokoldalú személyiség kibontakozása, akkor nyilvánvalóan a világ megformálásában vétettünk.

Lám, milyen hatalmas lett századunk embere! Erőben túltesz az Istenen is (csak észben nem), mert az hat nap alatt teremtette a világot, századunk embere pedig egy szempillantás alatt végezni tud vele.

Mindinkább parttalan vizek hullámlovasai vagyunk a magunk te-remtette viharban, ahol a folytonos egyensúlyozás a talpon- és felszínen





maradás feltétele. Ha kimerevítjük magunkat, elsüllyedünk. Ám az élet mind nagyobb hányadát veszi igénybe ez a szellembénítő kényszermutatvány: önmagunk függőlegesbe „stimmelése”. És amíg állni, alkalmazkodni tanulunk, az idő tartalmatlanul múlik.

Úgy tűnik, a veszélyt mégsem az atomfegyver jelenti, hanem az önkontroll hiánya. Az éhezõ világ is tud az atomveszélyrõl, mégis ragaszkodik az élethez. Az önkéntes halált a jóllakottak vállalják.

Itt nincs biztonság, csak folytonos kockázat van.

Jogos az önmentés, de nem jó a módszer. Közben hátat fordítunk a valóságnak.

A világ, amelyben élünk, maga a megtestesült diszharmonia, disszonancia, káosz. Ezt mint lételeményt érintenie kell minden alkotónak ahhoz, hogy munkái felérjenek a műalkotással.

Századunkban körhintára ült a világ, melyen elkábul mind a kapitalista, mind a kommunista. A lét alapját itt már nem az a marxi kérdés képezi, hogy kié a gép, hanem az, hogy hogyan lehetne megzabolázni a gépet, hogy ismét földet érjen a lábunk. Leszállunk vagy szétszállunk? Hová lett a gépkezelő? Talán kibírjuk addig (megérjük!), amíg elfogy az üzemanyag? Ezek az alapvető kérdések foglalkoztatják az embert.

Mennország a Földön sem teremthető meg ellentétpárja, a pokol nélkül, mert azok egymást feltételezik. Egymás ellenpontjaként léteznek. Ám ha a kettő között kezd elmosódní a határ, akkor rendszerint nem a pokol közeledik a mennországhoz, hanem fordítva: a mennország válik pokollá. Annál az egyszerű oknál fogva, hogy egy magasabb rend fenntartása állandó erőfeszítést igényel, míg a pokol minden erőfeszítés nélkül (vagy éppen annak híján) jön létre.

Az alapkérdés az, mi kényszeríti rombolásra a simogatni tudó kezét a civilizált ember esetében...

A földi élet akkor értelmes, ha nem üres. Ámen.

Hogyan alkalmazzuk a csigahívogatót a meztelen csigára?





Rablók társaságában gyanús, aki ellenzi a lopást. Így alakul ki a világ-maffia.

A *Hidban*<sup>5</sup> olvastam: „Ahol csak egy igazság van, ott egy sincs.” Ez nyilván egyik véglet, mert ahol mindenki bizonyítani tudja az igazát, ott sincs (kollektív) igazság. Századunkban efelé a másik véglet felé halad a világ. A véleménykülönbségek egy bizonyos határig építhetnek egy igazságot, majd azon túl lebontják azt.

1985 májusa

Ha mindenkinek igaza van, nincs igazság.

Melyik a hétfejű sárkány igazi arca? Nincs igazi, csak sok arca van.

Minél véletlenszerűbb egy jelenség, annál kevésbé embert igazoló teljesítmény, annál nyitottabb. A nyitottság befejezetlenség.

Az éjszaka csendjében a váratlan kutyaugatás jobban megrémíti az embert, mint a nappali élet zajában az ágyúdörrenés. A csendben a légy zümmögését is élvezni tudjuk.

Mindannyian pihenni vágyunk: csendben, halk zene mellett, félhomályban. A félhomály kihívóbb, mint egy csomag, amelynek a tartalma ismeretlen.

Az írónak nem a kézírását és nem is a könyvét csodáljuk, hanem a gondolatvilágát.

Egy szólásmondás szerint a bátor ember egyszer hal meg, a gyáva pedig többször. A gyáva tehát többször átéli a halál borzalmaival. Márpedig aki közel járt a halálhoz, az tudja értékelni az életet is. Másrészt abban a kivételes helyzetben van, hogy többször átélheti az újjászületés gyönyörét is.

Ezek a hasznos élettapasztalatok képessé tehetik arra, hogy együtt érezzen a bajbajutottakkal.

Ha a nagy hatalmak bátor emberekből állnak, akkor mindannyian egyszer halunk meg, de mindörökre. Így hát a gyávákra vár a világ megmentése, megváltása. A gyávákra, akik féltik az életüket, és ezzel együtt mások életét is.

---

5 1934-ben alapított, Újvidéken megjelenő irodalmi, művészeti és társadalomtudományi folyóirat.



